

Dark Kitchen (tema-nummer 23).

Charlotte Du Cann, redaktør
Dark Mountain Project, England

En kærlighedsaffære med livets stof

MAT: Denne bog kan beskrives slik: «En fest af historier, poesi og kunst, der udforsker madkulturen i en tid med konvergerende økologiske kriser – fra den fortærende landbrugsmaskine til den genopbyggende gærende krukke.»

Af Niels Johan Juhl-Nielsen

nielsjohan@gmail.com

«Vi lever i en meget uforudsigelig, foruroligende, voldelig virkelighed og alligevel vil vi midt i denne voldelige virkelighed forsøge at finde en vis sammenhæng og en vis fred i sindet. Vi vil forsøge at finde en måde at elske os selv på en eller anden måde, for vi er blevet oplært til at tro, at vi ikke selv kan producere noget der er godt nok. Vores bedste forældre forlod os ikke med noget håndgribeligt, men de efterlod os et livsfrø. Der er intet stærkere end dette budskab.»

Sådan skriver Dark Mountain Project, som i Dark Mountain Issue 23 med titlen

Dark Kitchen skriver om mad.

Historierne om mad

Alle har vi brug for at spise for at leve. Det er lige så eksistentielt banalt som at «vår følger vinter». Hvordan det så gøres på social retfærdig vis og i harmoni med naturen – det er et spørgsmål som i dag optager mennesker langt udover aktiviteter i græsrodsorganisationer.

«Når du begiver dig ud med en indkøbskurv, vender du tilbage med blod på hænderne?»

I Dark Kitchen samles nogle af historierne om mad, som ellers ikke bliver fortalt i vores civilisation. I et af kapitlerne berettes om en mand der i sin omskiftelige tilværelse finder nærhed til maden/

brødet/naturen – har han ved alle steder han kommer frem på rejser og udflygter, bager sit eget brød. Han lader sig også inspirere hos madkunstnere, som forholder sig til naturen. Spørgsmålet vi bør stille os er, hvad vælger du som kunstner eller som et søgende menneske at spise, velvidende at «når du begiver dig ud med en indkøbskurv, vender du tilbage med blod på hænderne?»

Mad er ikke et anliggende for intellektuel debat: det er «en fysisk og følelsesmæssig erindring og en dyb tidshukommelse, som er kulturel og har en personlig historie». Mange relationer fra fortiden kan nævnes: bedstemors omgang med hønsene, slagting af gris og hare, bærplukning, skolefester med frisk æblemost, fish and chips ved havet, madsnobberi, duften af bagte boller på spejderlejren, selskabelighed med hvid dug på bordet, eller et farmer-

marked i Tyskland.

Hvordan finder vi en ny måde at komme i samspil med verden på, som vil betyde, at al den 'blanke kultur', der er gemt inde i dig og alle, du kender, og som konstant

(KINGSNORTH-PAUL/JYOTI)

er reflekteret fra skinnende bladsider, på tv-skærme, på din bedste Vinstagram, dør ud?

I Dark Kitchen bliver læseren mindet om en af de ældste og enkleste historier, der nogensinde er fortalt: en kærlighedsaffære med livets stof.

Klar til næste skridt?

Det uundgåelige spørgsmål er: hvordan ændrer vi vores livshistorie, der bygger på tusinder af års liv i jæger-/samlerkroppe, tusinder af år i hvede- og bygfordrede civilisationer, og på nomademælk og hyrdens geografier?

Den treogtyvende udgave af Dark Mountain er en «fest af historier, poesi og kunst, der udforsker madkulturen i en tid med konvergerende økologiske kriser – fra den fortærende landbrugsmaskine til den genopbyggende gærende krukke».

Her dokumenteres de regenerative modstandshandlinger, der sker i køkkener og på marker rundt om i verden. I bogen smages på det søde og salte, det sure og det bitre. Sammen ser man dybt ind i dyrets mave: ind i fabrikkernes med ultraforarbejdet mad; ind i slagteriets bankboks; ind i sulten på den arktiske havis; og ind i en elite-spisestue, hvor truede dyr er på menuen.

Men vi husker også de forbindelser, der nærer den levende verden: Atlanterhavets og Stillehavets vilde laks; tangen, der skaber haver på en hebridisk ø; mikroberne, der forbinder den vilde gær i Montana med knurhvede i East Anglia til surdejsbrødene, der fodrer et afsondret bjergsamfund i Australien.

Alt sammen mad, der giver mening, selvom den civiliserede verden falder fra hinanden.

Alene gennem øvelse og praksis kan vi for alvor lære, hvad det indebærer at tænke, føle og handle organisk. For at være i pagt med de levende systemer, for at genoprette jorden, for at spise smukt med samvittighed, for at finde mening i et af hverdagens ydmyge måltid, skal der skabes et fantasifuldt forhold til den fysiske verden. Vores hjerter skulle genoplives af noget stærkere, mere tillokkende end dårlig information.

Børn og unge uddannes ud fra morgendagens værdier og ikke gårsdagens.

Og så er det naturligvis vigtigt at børn og unge uddannes ud fra morgendagens værdier og ikke gårsdagens – en pointe Kant i sin tid mente var afgørende for det,

at menneskeheden overhovedet kan gøre moralske fremskridt.

En af verdens bedste restauranter, Noma, som indvarslede en ny madkultur i begyndelsen af dette århundrede, har

meddelt, at restauranten fra 2024 ophører med den begrundelse at den i fremtiden vil prioritere alene at fortsætte med det innovative udviklingsarbejde. Kultur prioriteres over det forretningsmæssige.

Dark Mountain har – ligesom Noma – holdt fast i sin uafhængighed for at fremme innovativ kunst og skrivning. *Dark Kitchen* er «et vidnesbyrd til alle dem der værdsætter kultur over markedet. Som laver mad, samler, høster, fouragerer, plejer det jordiske liv med alt dets rige og aromatiske smage, ved at de, der rører i gryden, holder verdens elskende i deres hænder».

8 principper for Uncivilization - The Dark Mountain Project

The Dark Mountain Project er «et netværk af forfattere, kunstnere og tænkere, der er holdt op med at tro på de historier, vores civilisation fortæller sig selv». Grundlagt i 2009 af Paul Kingsnorth sammen med forfatter og social aktivist Dougald Hine. Siden 2009 har 'Projektet' afviklet en række sommerfestivaler og mindre begivenheder, produceret halvårlige antologier af 'uciviliserede' forfattere og kunst, og opbygget et internationalt netværk af forfattere og kunstnere, der har til formål at «erstatte fokus for menneskets virke til noget andet end mainstreams dehumanisering»:

Vi lever i en tid med social, økonomisk og miljømæssig optrævling. Rundt omkring os er der tegn på, at hele vores måde at leve på allerede er ved at være historie. Vi vil se denne virkelighed ærligt i øjnene og lære at leve med den.

Vi afviser den tro, som hævder, at vor tids konvergerende kriser kan reduceres til et sæt 'problemer', der har behov for teknologiske eller politiske 'løsninger'.

Vi tror, at rødderne til disse kriser ligger i de historier, vi har fortalt os selv. Vi har til hensigt at udfordre de historier, der understøtter vores civilisation: myten om fremskridt, myten om menneskets centralitet og myten om vores adskillelse fra 'naturen'. Disse myter er mere farlige for det faktum, at vi har glemt, at de er myter.

Vi vil insistere på at historiens rolle er mere end blot underholdning. Det er gennem historier, vi væver virkeligheden.

Mennesket er ikke meningen og formålet med planeten. Vores kunst vil begynde med forsøget på at træde uden for den menneskelige boble. Ved omhyggelig opmærksomhed vil vi atter indgå i den ikke-menneskelige verden.

Vi vil hylde skrivningen og kunsten, som funderet i en følelse af tid og sted. Vores litteratur har for længe været domineret af dem, der bebor de kosmopolitiske citadeller.

Vi vil ikke miste os selv i udarbejdelsen af teorier eller ideologier. Vores ord vil være elementære. Vi skriver med smuds under neglene.

Verdens ende, som vi kender den, er ikke verdens slutpunkt. Sammen vil vi finde håbet hinsides håbet, til de stier, der fører til den ukendte verden, der ligger foran os.

Radikale futurismer – sammenbruddets økologier, kronopolitik og kommende retfærdighed

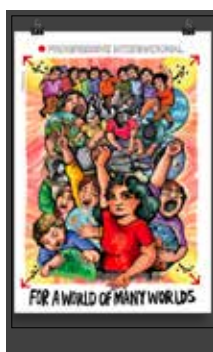
Forfatter T. J. Demos
Informations Forlag, Danmark

En postkapitalistisk horisont

SOLIDARITET: For en opskrift på en økologisk revolution, savnes *subjektet* der kan udgøre den aktive samfundskraft, der kan bevæge samfundet mod en radikal anden fremtid. *Radikale futurismer* er her en nytænkning for hvad som kan komme.

Af Niels Johan Juhl-Nielsen

nielsjohan@gmail.com

Finanskrisen i 2008 udstillede sårbarheden i den internationale økonomi i en grad så man måtte spørge, hvor socialister og deres allierede var henne ved en ellers indlysende anledning til at erstatte det internationale politiske regime med en ny verdensorden. Venstrefløjens defensive position blev demonstreret bl.a. med bogen *Kapitalistisk realisme* (Mark Fisher, 2009). Bogen der indledes med ordene «Det er lettere at forestille sig verdens undergang end kapitalismens ophør».

At visualisere en radikal fremtid med kollektiveret ejerskab.

Nytænkning måtte der således til! Med bogen *Radikale futurismer – sammenbruddets økologier, kronopolitik og kommende retfærdighed* (*Radical Futurisms*, engelsk 2023) søger T. J. Demos efter svar på spørgsmålet om, hvad der kommer efter fortællingerne om den kapitalistiske, racistiske, patriarkalske, kolonialistiske civilisations sammenbrud. Hvordan kommer vi dertil med en vision om en postkapitalistisk horisont, der rummer en kollektiv frigørelse i en alliance mellem den radikale sorte tradition, de oprindelige folks afkoloniseringskamp og den socialistiske modstand mod kapitalismen? For T. J. Demos – kunsthistoriker og professor i visuel kultur ved University of California – står det centralt at undersøge hvilke fortællinger der står til rådighed og som muliggør fremtiden-som-brud og dermed en postkapitalistisk frigørelse.

Fire udfordringer

Demos tager udgangspunkt i TJ Cuthands video *Reclamation* (2018) der foregår i en

postapokalyptisk fremtid. Overlevende fra den oprindelige befolkning kræver her at få en ødelagt jordklode tilbage fra kolonister. Borte er kapitalens endeløse krige og destruktive udvindingsformer, foruden den racisme og heteronormativitet, der præger dens ødelæggende sociale relationer og jordejendomsforhold.

Fortid og fremtid væves sammen i en kompleks symbiose. Det bliver muligt at tænke hinsides den teknøkonomiske horisont og markedsfundamentalismen. En anderledes tidslig organisering slipper løs (kronopolitik). Den anfægter de fremherskende måder at tænke over tiden og være i den på, og sætter os i stand til at vælge en anden liveform – af Demos kaldt radikal futurisme – hvori han finder inspiration til en omfattende bevægelse som muliggør verdenshistorisk handling. Om denne handling vil kunne komme tidsnok til at forhindre yderligere katastrofer vil bl.a. afhænge af håndteringen af fire centrale metodologiske udfordringer, udviklet af Demos:

- Kan vi – ved en politik fokuseret på solidaritet – undgå en atomisering af menneskene i den fremtidige samfundsudvikling?
- Bliver det muligt at bevare personligt råderum og integritet samt en fremtid alle kan leve i – når kapitalen ophøjer teknologien til en frelserstatus med automatisering og en kolonisering af fremtiden?
- Kan en internationalismekunst med egen platform organisere transnationale og verdensomspændende solidariteter – når der samtidig sker en sammenvævning af forskellige globale tidsligheder kombineret med en samkøring med kunstig intelligens og algoritmisk styring?
- Hvorledes kan en solidarisk praksis på kollektivistisk basis overvinde en magt, der udgøres af konfiskatoriske gældsformer, strukturel racisme, militær voldsanvendelse mv., i sidste ende kapitalismen selv?

Fællessans

På Ruhr-triennale 2019 i Tyskland blev

en mangfoldighed af radikale futurisme-aktioner præsenteret. Ifølge forfatteren indgik også kollektiv træningsvirksomhed inden for kultursfæren, herunder «Training for the Future».

Sigtet var at opbygge infrastrukturer – politiske, økonomiske, mediemæssige og teknologiske – der vil kunne opskaleres så en *fællessans* kunne lade sig forme i overensstemmelse med progressive interesser, der udformes solidarisk. Hvordan kan vi ikke bare forestille os det, der endnu-ikke-er på progressive og frigørende måder, men også begynde faktisk at virkeliggøre en meningsfuld forandring gennem de sociale bevægelser verdensopbygninger? Heri indgår bl.a. en afmontering og afkolonisering af de patriarkalske samfundsstrukturer på familiens og statens indbyrdes forbundne niveauer. Fælles for «Training» er at den står i opposition til den globale neoliberale kapitalers herskende konsensus og forenes i støtten til at forestille sig alternative levemuligheder. Her opererer den i krydsfeltet mellem den samfundsendagerede

kunst, organisatorisk arbejde i grupper og lokalsamfund og kollektive æstetiske eksperimenter i det udvidede felt hinsides kunstinstitutionen. I forlængelse af «Training» opstod nyttige erfaringer med skabelse af nye forsamlingsinfrastrukturer, rum for nye politiske forestillingsverdener og modstandssteder.

Eksempler på radikale futurismer

Aktionen La Compra Combativa (kampberedte indkøb) blev gennemført i foråret 2020 i San Juan (Puerto Rico, hovedstad). Aktivister fra La Colectiva Feminista en Construcción henvendte sig i supermarkeder til folk der stod i kø, for at tale om politiske problemer på lokalt og internationalt niveau. Ud fra aktuelle politiske temaer inspirerede situationen til bredere samtaler om årsagerne til det generelle fravær af velfærdsordninger på øen. For en stor dels vedkommende skyldtes problemerne at offentlige aktiviteter som eksempelvis energinettet er blevet privatiseret i et land plaget af korruption og en gæld der er vokset gennem mange år. Med

en sådan konfrontatorisk intervention ønskede La Colectiva at afvise den forbrugerske tilfredsheds status quo og det offentlige rums degradering til en kapitalistisk rovdriftslogik. Op mod den mange-facetterede koloniale undertrykkelse i Puerto Rico havde La Colectiva udviklet en praksis med gadepformance, sit-ins og propaganda på de sociale medier i den hensigt at udvikle en solidaritetsopbyggende infrastruktur. Yderligere var det hensigten med aktionen at opbygge en oppositionel politisk konsensus ved demonstrationer for det fælles bedste hvor La Colectiva opfordrede kunderne til nøje at overveje deres forbrugsvalg.

The Progressive International (PI, 2018) er en organisation, bestående af sociale bevægelser i den hensigt at forbinde arbejdskampe over hele verden i en forenet indsats for postkapitalistisk frigørelse. På sigt skal PI etablere en alternativ infrastruktur, baseret på igangværende bevægelser som rummer kampe som internationalt krydser hinanden. Efter årtiers fravær af den slags initiativer, og med mange ubesvarede spørgsmål til initiativet som henstår, så «bringer PI et fornyet løfte om en skabelse af en progressiv fremtid», ifølge Demos. Se: www.progressive.international/

Opskriften på en økologisk revolution savner *subjektet* der kan udgøre den aktive samfundskraft, der kan bevæge samfundet mod en radikal anden fremtid.

Make Amazon Pay (2020) – en udløber af PI – er en kampagne i forhold til Amazons imperium. Kampagnen har til formål at visualisere en radikal fremtid med kollektiveret ejerskab. Fagforeninger, miljøforkæmpere og aktivister over hele verden anfægter i kampagnen Amazons monopolistiske og rovdragtige dominans inden for den globale kapitalisme. Målet for Make Amazon Pay er intet mindre end at vinde en bedre verden, hvor

kooperativ produktion for alle kan overvinde de virksomheder, der tjener direktørernes interesser, udbytter arbejdskraften og undtager sig skattebetaling; hvor økonomisk aktivitet ikke ødelægger miljøet; og hvor markederne styres af demokratiske institutioner, og ikke af én af verdens rigeste mænds (Jeff Bezos) tilfældige luner. Dette gør kampagnen ved at udøve «den eneste magt, der kan måle sig med den transnationale kapitalers styrke: solidaritet».

Hvordan komme videre?

Skal vi undgå en fortsat kurs mod en samfunds- og miljømæssig katastrofe, bliver interventioner som ovenstående nødvendige. Med endnu stærkere bevægelser og koordination mellem bevægelserne. Med også «et nyt politisk parti, der er viet til at skabe nye verdener». I centrum står «solidaritet mellem de forskellige kampe». Afgørende er om det i kampøjeblikke lader sig gøre at formulere en sammenhængende politisk analyse af samfundet, undertrykkelsen og udbytningen, som giver mening i forhold til den verden vi lever i, men som også «rummer visionen om en anden slags samfund – og en måde, hvorpå dette lader sig opnå».

Demos henvender sig til svenske Andreas Malm, som i bogen *Corona, Climate, Cronic Emergency* argumenterer for at gennemføre nødvendige forandringer af energisystemerne samt medfølgende samfundsomstillinger henimod CO₂-neutralitet og frihed. Men opskriften på en økologisk revolution savner *subjektet* der kan udgøre den aktive samfundskraft, der kan bevæge samfundet mod en radikal anden fremtid. Derfor forbliver det en udfordring at forstærke de radikale energier og gøre bevægelsen for forandring til en magtfaktor på nationalt plan og selvfølgelig på verdensplan. For eksempelvis det USA-baserede kollektiv Not an Alternative, der arbejder i krydsfeltet kunst, aktivisme og kritisk teori, indebærer det at der må etableres de infrastrukturer og organisationsformer, der er nødvendige «for at holde pladsen åben for en sådan viljes frembrud».